

Magnum Bullarium Romanum, Seu Ejusdem Continuatio

Quæ Supplementi loco sit, tum huicce, tum aliis quæ præcesserunt
Editionibus, Romanæ, & Lugdunensi ...

Constitutiones Variorum Pontificum in præcedentibus Editionibus
desideratas, summoque studio hinc inde conquisitas complectens

Luxemburgi, 1741

6. Dudum, propter &c. De his quæ acta sunt inter Philippum Regem
Franciæ & Carolum ejus filium secundogenitum ex unâ parte, & Joannem
S. Cæciliæ Presbyterum Cardinalem ex alterâ, super negotio Regni ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74452](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74452)

ANNO
1284.

& prædictam Ecclesiam, quæ te gerit in visceribus caritatis, magis ac magis gratiofus occurreres, & apud gentium populos famæ claritate splendidior habereris.

Sed, si vera fateri liceat, si fas sit exprimi veritatem, tu pridem, indignis tui cordis affectibus nimis favens, & voluntatis arbitrium minus providè præferens iudicio rationis, laudis Regiæ titulis, cura tibi vigili conservandis, quam plurimum derogasti, non attendens, neque considerans quam crudelis fore dignoscitur, qui negligit damnum famæ.

Nuper etenim, nec solum, divulgatis è longinquo rumoribus, sed etiam assertionem veridicam, mirantes accepimus & intelleximus perturbati, quod laudabili temperantiæ Regiæ more postposito, extendens ad illicita manus tuas, pecuniam decimam in Regno tuo, per Lugdunensem Concilii providentiam Terræ sanctæ concessæ subsidio, quæ per collectores, à sede Apostolica deputatos in sacris tuisque locis deposita sub fida jugique custodia servabatur; de locis ipsis sigillis ferisque violenter effractis, quibus loca eadem firmabantur, motu proprio, ne dicamus temerario, pecuniæ præfate custodibus renitentibus & invidis, totaliter amoveri, & ad certum locum pro tuæ libito voluntatis, non absque magna divinæ majestatis offensa, multoque dictæ Sedis contempitu, ac ejusdem Terræ gravi dispendio, asportari fecisti.

Sed numquid, hoc prædictæ sedis non interveniente licentia, Regiæ magnitudini licuit? Numquid ejus deducit honestatem? Numquid expedivit honori quamquam id quarundam excusationum, sive rationum velamine, quas in tuis, super hoc nobis directis expressas litteris, non immerito frivolas recti iudicii censura dijudicat, duxeris palliandum, profecto agi cautius contigisset si tuæ circumspeditionis industria prorsus à talibus abstinuisset, si per te ad ea processus habitus non fuisset.

Nam quod exemplum ad ceteros Reges Catholicos, & de Rege Catholico procreatus, in tali putas actione transmiseris? Quam grandem quoque, quam uberem, credis in hoc, contra te materiam amalis dederis obloquendi. Quor & quantas in tui derogationem nominis linguas acueris. Quantumve scandali & turbationis intuleris fidelium cordibus, ad liberationem aspirantium dictæ Terræ, dum fideles ipsi te, qui dudum pro ea non parcens sumptibus laborum, onera non abhorrens, exercuisti sollicitus athletæ fortis officium, qui tuam inibi præsentiam impendisti, ejus prægravibus, quibus indefinenter affligitur, compassus angustiis & pressuris, talia peregrisse conspiciunt, talia perpetrasse mirantur? At utinam sensibus Regiis eorum, quorum consilio uteris, studiosa solertia demonstrasset, quantus error, quamque gravis ex præmissis infamia quasi necessario sequebantur: Non enim venit nobis in dubium, quod si hujusmodi tam illicitæ asportationis effectum discretio Regia diligentius attendisset, ad eam non extendisses ullatenus desiderium mentis tuæ.

Cum igitur ad liberandum de hostis immanis manibus terram ipsam fervens nostra dirigatur intentio, & propterea illius non minui, sed potius augmentari subsidium cupiamus; nec velimus sicuti nec debemus, tantum ejusdem terræ præjudicium æquanimitè tolerare; serenitatem Regiam monemus, rogamus & hortamur attentè quatinus sedula meditatione recogitans quantum in hac parte tuum offenderis creatorem, cujus in hoc negotio agitur, quantum prædictum perturbaris Ecclesiam, quantumve læseris, de quibus extitit imperio tuæ iustionis, amota, facias, sublata diffi-

cultate qualibet, excusationibus seu rationibus non obstantibus supra dictis, quas omnino frivolas reputamus cum integritate restitui seu reponi; ulterius à similibus abstinendo; ac etiam Ecclesiasticas, & alias quascumque personas, penes quas dicta pecunia est deposita, vel eam deponi contigerit per Apostolicam Sedem pro tertæ memoratæ commodis disponendam, per te, vel alium, seu alios nullis imperendo molestiis, nullis vexationibus perturbando; illam in hoc efficaciam & sollicitudinem impensurus, ut debitæ restitutionis celeritas asportationis indebitæ ausum redimat, & Sedis præfate gratia, quam libenter ad filios devotos extendimus, circa te non immeritò augeatur.

Nec latere te volumus quod quantumcumque personam tuam sinceris affectibus prosequamur, Regioque libenter deferamus honori, nequaquam pati poterimus, cum non sit deferendum homini, plusquam Deo, quin super hoc si opus extiterit aliud remedium apponamus.

Datum apud Urbem Veterem tertio non Julii Pontificatus nostri Anno tertio.

De his quæ acta sunt inter Philippum Regem Franciæ & Carolum ejus filium secundo-genitum ex unâ parte, & Johannem S. Cæciliæ Presbyterum Cardinalem ex alterâ super negotio Regni Siciliæ: anno 1284.

MARTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, carissimo in Christo Filio, Carolo Regi Aragonum illustri, nato carissimi in Christo filii nostri PHILIPPI Regis Franciæ illustris, salutem & Apostolicam benedictionem.

DUdum, propter injustitias, injurias, contumelias, dolosque diversos à Petro, quondam Rege Aragonum, circa occupationem Insulæ Siciliæ, vanosque conatus & insidias, ad alias partes Regni Siciliæ occupandas, seditionem in eadem Insula motam: commotionem & concitationem populi factam inibi adversus nos, rempublicam & Ecclesiam: contra nos & eandem Ecclesiam, quibus dictus Petrus, ratione Regni Aragoniæ, ipsi Ecclesiæ à claræ memoriæ P. avo ipsius Petri oblatis & censuralis, tam ab illo, quam ab aliis ejus prædecessoribus constituti, ad fidelitatis debitum tenebatur; nec non & carissimum in Christo filium nostrum Carolum illustrem Regem Siciliæ non sine multa temeritate commisos.

Post varias monitiones, prohibitiones, & sententiarum excommunicationis & interdicti prolationes, pœnarum indictiones & comminationes expressas de dicti Regni Aragon. ac terrarum, tunc ipsius Petri, expositione ac privatione factas, & præcepta diversa quorum omnium idem Petrus se contumacem exhibuit contemptorem.

Regnum Aragoniæ terrasque prædicta, certo modo, de fratrum nostrorum Consilio, exponentes, ipsum Petrum, tunc Regem Aragonum, Regno, & terris eisdem regioque honore sententialiter, iustitia exigente privavimus; & privantes exposuimus Regnum & terras eadem occupanda Catholicis, de quibus, & prout Sedes Apostolica duceret providendum, quoad ipsa Regnum & terras, Romanæ semper Ecclesiæ jure salvo, sicut hæc omnia lata per nos, de ipsorum fratrum Consilio, super hujusmodi privatione, expositione, ac occupatione, sententia seriose declarat.

ANNO
1284.VI.
Ex Arch.
Angl. Rimer
Tom. 2. pag.
167.

ANNO
1284.

Et quia, ubi non est Gubernator, populus corrumpitur, ne ipsorum Aragoniæ Regni & terrarum populus, factus abique Gubernatore diutius vergeret in ruinam, dictam provisionem, Sedi reservatam eidem, deliberavimus exequendam.

Et ideo ad carissimum genus tuum, illibatam ejusdem generis fidem, ad Domini devotionem, ad ipsum & eandem Ecclesiam indefessam, fervidum zelum ad exaltationem fidei orthodoxæ, cujus idem genus contra hostes ipsius fidei semper extitit singularis athleta & ingentem illius potentiam in obsequiis eandem fidei & Ecclesiæ, feliciter temporibus retroactis expertam, considerationis sollicitæ oculis convertentes, ad executionem provisionis ipsius a quem de ipso genere, sub Dei fiducia, quem semper ejusdem generis clara progenies, & Regnum Franciæ inclitum, firmissime credidit devotissime honoravit & coluit, de fratrum eorundem consilio deliberavimus eligendum.

In electione verò hujusmodi, aliquem de carissimis in Christo filiis nostris, Philippi Regis Franciæ illustri Patris tui Filiis præferendum multiplex ratio persuasit.

Ideoque dilectum filium nostrum Johannem tituli sanctæ Cecilie Presbyterum Cardinalem, ad hoc ministrum idoneum, de fratrum eorundem consilio assumentes, ad occupandum idem Aragon. Regnum & Comitatum Barchinoniæ, quæ est de terris expositis, quæ olim fuerant dicti Petri, de illo ex ejusdem Regis Franciæ filiis, quem ad hoc ipse Rex elegerit, alio tum ab eo, qui sibi est in dicto Regno Franciæ successurus, sub certis lege conventionibus, & pactis, expressis in literis nostris, super hoc Cardinali directis eidem, ab ipso Rege Franciæ, ac eodem filio, ad id electo, per eum solemniter promittendis, ut eorum quemque contingerent & inviolabiliter observandis per dictum Cardinalem auctoritate Apostolica, quam in hac parte plene sibi commissimus, de ipsorum fratrum Consilio, volumus provideri, & ipsum ad id faciendum singulariter deputari.

Statuentes & decernentes quod, postquam ipsi Rex Franciæ, & filius suus, ad hoc electus ab illo, & à præfato Cardinali ut prædicitur, deputatus, eandem legem, conventiones & pacta expresse acceptarent & promitterent contenta in eis se inviolabiliter servaturos, dictusque Cardinalis ipsum, ejusdem Regis Franciæ filium, ad id deputaret, idem filius in præfato Regno Aragon. nomen & titulum Regium, in Comitatu quoque prædicto dignitatem omnem, quam dictus Petrus quondam Rex Aragon. in illo obtinuit, sortiretur, & tam per se, quam per alios eadem Regnum & Comitatum libere occuparet, & faceret suo nomine occupari, eaque tam ipse, quam sui perpetuo successores in illis certo ad illa ordine contento in eisdem literis, admittendis absque contradictione aliqua, possiderent, & in ipsis, tanquam veri Reges, Comites, & Domini administrarent legitime & plene in eis jus Regis, Comitis & Domini habituri in Terraconen. Civitate, ipsius territorio, districtibus & pertinentibus, sæpessate Romanæ ac Terraconen. Civitate, ipsius territorio, districtibus & pertinentibus sæpessate Romanæ ac Terraconen. Ecclesiarum per omnia jure salvo.

Dictus autem Cardinalis hujusmodi negotium, juxta formam sibi à nobis traditam, exequens diligenter auctoritate Apostolica, eidem in hac parte commissa, de te quem præfatus Rex Franciæ Pater tuus nominavit ad id ac elegit, sub lege, conventionibus atque pactis prædic-

tis juxta quasdam moderaciones declarationes & detractiones, super hoc per alias litteras nostras quarum tenor inferius annotatur adhibitas, tam à te quam à præfato Rege Franciæ Patre tuo solemniter, juxta quod eidem Cardinali facta commissio exigebat, promissis prout quemque vestrum contingunt ad occupandum Regnum Aragoniæ ac Comitatum Barchinoniæ prædicta, providit teque ad id faciendum singulariter deputavit ad Terraconen. Civitate ipsius Territorio districtibus & pertinentiis memoratis, dictarum Romanæ ac Terraconen. Ecclesiarum, per omnia jure salvo.

Tu vero hujusmodi provisionem & deputationem taliter ab eodem Cardinali factas, prædicto Rege Franciæ genitore tuo approbante, ac in his expresse consentiente acceptasti, & etiam recepisti, prout in literis, inde confectis, ipsius Cardinalis sigillo munitis plenius continetur.

Nos itaque, tuis supplicationibus inclinati, quæ in præmissis ab eodem Cardinali taliter facta sunt rata & grata habentes, illa ex certa scientia de ipsorum fratrum nostrorum Consilio auctoritate Apostolica, confirmamus & præsentis scripti patrocinio communimus, defectum, si quis in eis, vel eorum aliquo, ex quacumque causa extitit suppletens de plenitudine potestatis; & tenores litterarum ipsius Cardinalis, nec non moderacionum declarationum & detractionum prædictarum, de verbo ad verbum, præsentibus interri facientes, qui tales sunt.

Sanctissimo Patri ac Domino suo reverendissimo, Domino Martino Divina providentia sacro sanctæ Romanæ ac universalis Ecclesiæ summo Pontifici, Johannes, Dei permissione tituli sanctæ Cecilie Presbyter Cardinalis, devotus servus ejus, & filius, cum humiliter recommendatione sui, devotissima pedum oscula beatorum.

Reverendissime sanctitatis vestræ litteras, ad me directas, recepi tenorem, qui sequitur, continentes.

MARTINUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei, dilecto filio Johanni titulo sanctæ Cecilie Presbytero Cardinali salutem & Apostolicam benedictionem.

Qui Regna transfert atque constituit ipse Scripturæ sacræ docet eloquio Regnum à gente transferendum in gentem, propter injustitias, injurias, contumelias, dolosque diversos.

Sanè injustitiam manifestam Petri &c. prout in anno superiore die 27. Aug. Quæ autem inter Philippum Dei gratia Regem Francorum Illustrum & Carolum ejus secundo genitum ex una parte, & me S. tituli sanctæ Cecilie Presbyterum Cardinalem, vestro & Ecclesiæ Romanæ nomine ex altera, acta sunt, præscriptarum auctoritate litterarum, juxta mandatum vestrum, tenore præsentium ad vestra deduco notitiam sanctitatis.

Sunt autem acta hujusmodi quæ sequuntur.

Anno Domini 1284. mensis Februarii die vigesima, indictione 12. Pontificatus vestri anno tertio, memoratus Rex coram Prælatibus & Baronibus Regni Franciæ, propter hoc Parisiis evocatis, lectis prius superscriptis litteris, ac petitionibus ipsius Regis, nobis per Bajocem, & Sibytonem. in Aurelian. Ecclesia Archidiaconos, ejusdem Regis nuncios, oblatis, & responsionibus ad easdem, prout hæc in litteris vestris Patentibus inclusis tamen in quodam pargameni Bullato, ad eundem Regem, nec non & quibusdam aliis ad me directis, & tam eidem Regi quam mihi per venerabilem virum & discretum Magistrum Egidium de Castellero notarium nostrum traditis & expositis in vul-

ANNO
1284.

ANNO
1284.

gari, plenius continentur, ab eisdem Prælati & Baronibus requisivit & petiit fidele Consilium sibi dare, utrum sibi expediret ac deceret idem negotium Regni Aragoniæ & Comitatus Barchinoniæ assumere, & etiam acceptare, sub lege, conventionibus, pactisve in vestris contentis litteris super hoc confectis, juxta moderationes declarationes, & concessiones de novo per memoratum notarium allatas & oblatas.

Qui quidem Prælati & Barones vicefimam primam Februarii ad tractandum & conferendum super hoc & deliberandum & vicefimam tertiam diem ejusdem mensis ad respondendum & dandum super hoc sua consilia, statuerunt.

Ipsa vero vigesima prima die, summo mane, ipsi Prælati & Barones, convenientes ad Palatium Regis, lectis iterum præfatis litteris, & expositis in vulgari in partes altrinsecus successerunt, qui cum in principio suæ deliberationis, sicut antea, semper in varias traherentur sententias, tandem illo, ut piè credendum est, cujus agebatur negotium inspirante, cujus etiam, cum voluerit operatio non non novit molimina tarditatis repente, & quasi sub eadem hora, in indemnitate consilii ac sententiæ resederunt licet ipsos segregaret locorum distantia, & in quo concordaret una partium, altera penitus ignoraret, videlicet, quod consideratis omnibus, Regi Franciæ expediebat & Regno ipsumque Regem decebat, prædictum negotium assumere, & etiam acceptare.

Quod cum Barones Prælati per nobilem Virum Simonem Dominum de Nigella militem nuntiasent, ego & dictus notarius, non expectata die crastina, ad danda consilia assignata significabamus Regi ut ad Palatium suum accederet responsum, & Concilium à Prælati & Baronibus auditurus.

Quibus idem Rex acquiescens, statim, duobus filiis suis Philippo & Carolo, secum adductis, venit ad Palatium, & adunatis invicem Prælati & Baronibus præsentate ibidem toto ipsius Regis consilio generali, aliorumque multitudine numerosa, Bituricensis Archiepiscopus, & voluntate & mandato Prælatorum proposuit pro ipsis, & respondit ipsi Regi, quod considerato honore Dei, & sanctæ Romanæ Ecclesiæ, ac ipsius Regis & Regni Franciæ, nec non & utilitate fidei Catholicæ, expediens erat Regi, ipsumque decebat, juxta moderationes, declarationes & concessiones, allatas & oblatas per memoratum notarium, hujusmodi negotium acceptare, et in hoc omnes & singuli consentiebant, & hoc etiam consulebant.

Mox verò prædictus Dominus de Nigalla, pro Baronibus, de mandato eorum & expresso consensu, proposuit, quod in eandem sententiam & consilium concordarent, & concordabant, & etiam consulebant.

Rex verò continuo respondit, grates vobis omnibus refero quod bonum & fidele consilium præbuisistis, & adjunxit, ad honorem Dei, & sanctæ matris Ecclesiæ, sub forma prædicta assumimus hujusmodi negotium, & etiam acceptamus.

Et ut hæc omnia de consilio Prælatorum & Baronum procederent, injunxit eisdem Prælati & Baronibus, ut in crastino ad Palatium redirent, ut de ipsorum consilio unum de Filiis suis, excepto Primogenito ad hoc eligeret, & etiam nominaret.

Quod, dicta die crastina, præfatis Prælati & Baronibus convenientibus & consentientibus, de Carolo secundo genito dicti Regis extitit adimpleri.

Sanè, diebus aliquot intermissis ex causa tertio Kal. Martii, ego & Notarius supradictus accedentes ad Regem, petimus, quod agendum supererat in negotio Regni Aragonum, & Comitatus Barchinoniæ, adimpleri.

Statimque duobus Filiis suis memoratis, Philippo & Carolo, una cum consilio suo vocatis & præsentibus, lectis coram ipsis suprascriptis litteris, & per me Cardinalem distinctè & per articulos expositis in vulgari. Idem Rex genitor, & præfatus Carolus, ipso genitore approbante, & in his expresse consentiente, universa & singula, in suprascriptis litteris contenta, quæ memoratus Carolus filius à me sigillatim, super uno quoque interrogatus, se inseruit intellexisse, mihi vestro & Ecclesiæ Romanæ nomine solemniter stipulanti, eadem universa & singula, prout unumquodque ipsorum contingunt, juxta quasdam detractiones, declarationes, & concessiones, factas & faciendas, acceptato negotio, prout ista in quibusdam vestris litteris ad ipsum Regem, & aliis ad me directis, & per ipsum notarium ipsi Regi & mihi traditis, plenius continentur. Se inviolabiliter servaturos, & negotium hujusmodi profecturos solemniter promiserunt, se ad hoc, & successores suos, prout quemque eorum contingunt specialiter obligando.

Quibus actis ego J. Cardinalis de memorato C. Regis Franciæ Filio, ad occupandum idem Aragoniæ Regnum & Comitatum Barchinoniæ providi, & ipsum ad id faciendum singulariter deputavi sub modo qui sequitur infra scriptus.

Ego J. tituli sanctæ Cecilie Presbiter Cardinalis, auctoritate Apostolica, mihi in hac parte plene commissa, de vobis Domine C. quem Pater vester Philippus, Dei gratia, Rex Franciæ illustris, ad id nominavit, & elegit, sub lege conventionibus, pactisve, ab eodem genitore vestro, ac vobis mihi sanctissimi Patris, ac Domini, Domini Martini Divina Providentia, summi Pontificis, & sanctæ Romanæ Ecclesiæ nomine, sub forma præscripta solemniter promissis prout quemque vestrum contingunt, ad occupandum Regnum Aragonum & Comitatum Barchinoniæ provideo, & vos ad id faciendum singulariter deputato, in Terraconen. Civitate, ipsius Territorio, districtibus, & pertinentiis memoratæ Romanæ, ac Terraconen. Ecclesiarum per omnia Jure salvo, cujusmodi provisionem & deputationem taliter à me factas, idem Carolus memorato Rege Franciæ genitore suo approbante, & in his expresse consentiente acceptavit & recepit. Philippo Fratre suo primogenito præsentate, & in his eidem Carolo congaudente, homagium autem & juramentum, prout in nostris litteris continetur ab eodem Carolo eximiam & recipiam, cum ad ætatem, ad hoc aptam, pervenerit, quam implere creditur idem Carolus infra mensem à tempore confessionis præsentium numerandum.

In cujus rei Testimonium sigillum meum duxi præsentibus appendendum.

Datum Anno prædicto Kalendas Martii Pontificatus nostri Anno tertio.

NICOLAUS QUARTUS,
PONTIFEX CXCIII.

ANNO DOMINI MCCLXXXVIII.

Vide Compendium Vitæ in Magni Bullarii Romani Tom. I. hujus Editionis Luxemb. 1727. fol. 159.

I.
Bulla Regi Angliæ directâ, monitoria ut inducat ALFONSUM Regem Aragoniæ, quod intendat liberationi Caroli primo geniti Regis Siciliæ, quem carceri derinuit mancipatum: Anno 1288.

NICO-

ANNO
1284.ANNO
1288.

I.
Ex Arch.
Angliæ Ri-
mer Tom. 2.
pag. 358.